

Rb Den Haag, 7 maart 2007, Firlbeck v Stet

www.stet.nl

Exquisa

Kruising: Sigma x Ilse

PROCESRECHT

Reikwijdte arbitraal beding

- Ter zake van licentie bevat overeenkomst geldig arbitraal beding, maar ter zake van overige aspecten is de voorziene arbitrage echter niet uitgewerkt, zodat gewone rechter bevoegd is

De overeenkomst tussen partijen omvat niet alleen een licentie aan Stet met betrekking tot de aardappel EXQUISA, maar omvat ook alle elementen die behoren bij een exclusieve distributieovereenkomst. Daarnaast is in de overeenkomst, in artikel 3 lid 4 een regeling opgenomen voor leveringen van uitgangsmateriaal van Firlbeck aan Stet. Deze leveringen vallen onder de RUCIP-voorwaarden en het daarin opgenomen arbitragebeding. Stet wil deze arbitrageregeling oprekken tot de gehele overeenkomst. Naar oordeel van de rechtbank is die uitleg onjuist. Voor de overeenkomst als geheel zijn partijen in artikel 9 een afzonderlijke geschillenregeling overeengekomen, waarbij partijen kennelijk voor ogen stond dat geschillen door arbitrage zou worden beslecht. Partijen hebben hieraan evenwel geen uitvoering gegeven doordat zij anders dan voorzien in de overeenkomst geen arbitraal forum en reglement hebben aangewezen. De bepaling met betrekking tot de geschillenregeling is daarmee krachteloos geworden. Gegeven de betwisting van de arbitrale bevoegdheid door Firlbeck is dan ook onaanvaardbaar dat RUCIP arbiters zich bevoegd zullen achten de overeenkomst als geheel te beoordelen.

- Nu handhaving kwekersrecht primaire inzet is, gelden de regels van artikel 101 Gemeenschapskwekersrechtverordening

Deze rechtbank blijft daarom bevoegd volgens de gewone rechtsmachtregels, in dit geval - waar Firlbeck de handhaving van haar kwekersrecht tot primaire inzet van de procedure heeft gemaakt - zijn dat de regels van artikel 101 e.v. Verordening inzake het communautair kwekersrecht.

Vindplaatsen:

Rb Den Haag, 7 maart 2007

(Chr.A.J.F.M. Hensen)

(...)

in de zaak van

de vennootschap naar vreemd recht

SAATZUCHT FIRLBECK GMBH & CO. KG,

gevestigd te Atting, Duitsland,
eiseres in de hoofdzaak,
verweerster in het incident,
procureur mr. W. Heemskerk,
tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

STET HOLLAND B.V.,

gevestigd en kantoorhoudende te Emmeloord,

gedaagde in de hoofdzaak,

eiseres in het incident,

procureur mr. H.J.A. Knijff.

Partijen zullen hierna "Firlbeck" en "Stet" genoemd worden.

1. De procedure

I.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

de dagvaarding d.d. 31 juli 2006;

de akte houdende overlegging producties, met producties;

de incidentele conclusie van eis houdende de exceptie van onbevoegdheid ex art. 1022 Rv., met producties;

de conclusie van antwoord in het bevoegdheidsincident, met producties;

de akte houdende uitlating producties.

I.2. Ten slotte is vonnis bepaald in het incident.

2. Het geschil

in de hoofdzaak

2.1. Firlbeck vordert dat de rechtbank bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad:

I. voor recht verklaart dat Stet, door ná 1 januari 2006 door te gaan met het verrichten van verkoop- of vermeerderingshandelingen met teelt- of ander plantmateriaal van het aardappelras EXQUISA inbreuk maakt op het communautaire kwekersrecht van Firlbeck op voornoemd ras;

II. voor recht verklaart dat artikel 8.4 van de licentieovereenkomst tussen Firlbeck en Stet aldus dient te worden uitgelegd dat de licentienemer na het einde van de overeenkomst niet langer bevoegd is met teeltmateriaal (pootgoed) van het gelicentieerde ras nieuwe vermeerderingshandelingen te verrichten, meer in het bijzonder door het opnieuw uitplanten van pootgoed ten einde alle voor gecertificeerd pootgoed geldende classificatiestadia te doorlopen;

III. Stet beveelt zich binnen 24 uur na de betekening van het in dezen te wijzen vonnis te onthouden van iedere inbreuk op het communautaire kwekersrecht van Firlbeck op van het aardappelras EXQUISA;

IV. Stet beveelt om binnen vijftien werkdagen na de betekening van het in deze te wijzen vonnis al het bij in haar in bezit zijnde pootgoed van het ras EXQUISA aan Firlbeck dan wel aan een door de rechtbank aan te wijzen derde af te geven, teneinde dit materiaal te (doen) onttrekken aan het verkeer, of onder controle van een door Firlbeck aan te wijzen deurwaarder te (doen) vernietigen of onbruikbaar te maken;

V. Stet beveelt binnen tien werkdagen na betekening van het vonnis aan de raadsman van Firlbeck, onder overlegging van kopieën van facturen of andere relevante justificatoire bescheiden, een schriftelijke, door

een registeraccountant gecontroleerde en gewaarmerkte opgave te verstrekken van:

- a. de hoeveelheid pootgoed of ander plantmateriaal van het ras EXQUISA die zij aan derden heeft verkocht en/of geleverd, gespecificeerd per afnemer;
- b. de namen en adressen van al haar afnemers van het onder a. bedoelde pootgoed of plantmateriaal;
- c. de hoeveelheid pootgoed of ander plantmateriaal van het ras EXQUISA die zij op de datum van deze opgave nog in voorraad heeft;

VI. bepaalt dat, indien Stet met de naleving van de onder III t/m V bedoelde bevelen in gebreke blijven, Stet aan Firlbeck een onmiddellijk opeisbare dwangsom van EUR 100.000,= (zegge: honderdduizend euro) zal verbuuren voor iedere overtreding van ieder afzonderlijk bevel, alsmede een dwangsom van EUR 10.000,= (zegge: tienduizend euro) voor iedere dag dat de overtreding van ieder van deze bevelen zal voortduren;

VII. Stet veroordeelt tot vergoeding aan Firlbeck van de geleden en te lijden schade, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, de door Firlbeck gederfde winst daaronder begrepen;

VIII. Stet veroordeelt tot betaling aan Firlbeck van een bedrag van EUR 25.000,= (zegge: vijfentwintig duizend euro), bij wijze van voorschot, voor vergoeding van de door Firlbeck geleden en te lijden schade c.q. door Stet af te dragen winst, dan wel een zodanig voorschot als de rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren;

IX. Stet veroordeelt in de kosten van de procedure.

2.2. Aan haar vordering legt Firlbeck - samengevat - de volgende stellingen ten grondslag. Firlbeck is houdster van het communautair kwekersrecht dat is verleend Voor het door haar ontwikkelde aardappelras EXQUISA. In 1998 hebben partijen een licentieovereenkomst (hierna: de overeenkomst) gesloten, waarbij Firlbeck aan Stet een exclusief licentierecht heeft verleend om gecertificeerd pootgoed van het ras EXQUISA te (laten) vermeerderen en in het verkeer te brengen. De overeenkomst wordt beheerst door Duits recht. Firlbeck heeft bij brief van 15 juni 2005 gebruik gemaakt van de in artikel 8.2. van de overeenkomst opgenomen opzeggingsmogelijkheid en de overeenkomst tegen 1 januari 2006 opgezegd. Aangezien Stet na 1 januari 2006 is doorgeslagen met het verrichten van vermeerderingshandelingen, anders dan in het kader van de uitloopregeling van artikel 8.4 van de overeenkomst, maakt Stet inbreuk op het communautaire kwekersrecht van Firlbeck voor het ras EXQUISA. Derhalve en aangezien aannemelijk is dat Stet ook voor het komende jaar pootgoed heeft verkocht aan pootgoedtelers en daarmee winst heeft gemaakt kan Firlbeck [op grond van het bepaalde in de Verordening inzake het communautaire kwekersrecht (VCK) en de Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 (hierna: ZPW)] aanspraak maken op het gevorderde. Daarnaast is Stet ook schadeplichtig jegens Firlbeck op grond van een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van haar(post) contractuele verplichtingen uit de overeenkomst De rechtbank is op grond van de artikelen 101 en 103VCK juncto artikel 78 lid 2 ZPW bevoegd om van de vordering kennis te nemen.

in het incident

2.3. V66r alle wren beroept Stet zich op de onbevoegdheid van de rechtbank om van de hoofdzaak kennis te nemen. Zij voert hiertoe - samengevat - het volgende aan. In artikel 3, lid 4, van de overeenkomst wordt verwezen naar de RUCIP-voorwaarden (hierna de RUCIP-voorwaarden). De RUCIP-voorwaarden zijn gebruikelijk in de branche van de internationale aardappelhandel. De RUCIP-voorwaarden bestaan uit een aantal versies, doch al deze versies bevatten een arbitraal beding. Artikel 31 van de RUCIP-voorwaarden (versie van het jaar 2000) vermeldt dat het arbitragecomité bevoegd is om kennis te nemen van "Alle geschillen voortvloeiende uit contracten die zijn afgesloten tussen contractanten". Volgens de jurisprudentie van het Bundesgerichtshof dienen arbitrale bedingen ruim te worden uitgelegd. Bij twijfel dienen alle geschillen uit een overeenkomst onder het arbitraal beding te worden gebracht. Ten slotte volgt volgens Stet uit artikel 9 van de overeenkomst dat partijen arbitrage wensen. Op grond van het vorenstaande beperkt artikel 3.4 van de overeenkomst zich niet tot "Lieferungen" alleen, doch ziet het op alle geschillen voortvloeiend uit de overeenkomst. Aldus dient het geschil te worden beslecht door de RUCIP-arbitragecommissie.

2.4. Firlbeck heeft gemotiveerd verweer gevoerd.

3. De beoordeling

3.1. In het incident dient allereerst de vraag te worden beantwoord of met betrekking tot het geschil in de hoofdzaak tussen partijen een geldige arbitrageovereenkomst is gesloten.

3.2. Partijen zijn het erover eens dat ter beantwoording van voormelde vraag het bepaalde in de laatste zin van artikel 9 van de overeenkomst, luidende Streitigkeiten aus und im Zusammenhang mit diesem Vertrag werden gemäss dem beigefügten Schiedsvertrag entschieden, op zichzelf onwerkzaam is, omdat het arbitragereglement waarnaar wordt verwezen niet is gespecificeerd en niet is bijgevoegd.

3.3. Stet beroept zich ter zake op artikel 3, lid 4, van de overeenkomst. Dit artikellid, waarin Firlbeck is aangeduid als "Lizenzgeber" en Stet als "Lizenznehmer" luidt als volgt:

Der Lizenzgeber verpflichtet sich, dem Lizenzgeber das für die Erzeugung der Kartoffelsorte EXQUISA in de Niederlande benötigte Vermehrungspflanzgut zur Verfügung zu stellen. Die Kosten für dieses Pflanzgut einschließlich Lieferung hat der Lizenznehmer zu tragen. Über Art und Umfang erforderlichen Nachlieferungen an Pflanzgut wird eine gesonderte Vereinbarung getroffen. Gleiches gilt für den Preis, den der Lizenzgeber für anfallende Pflanzgutlieferungen zu entrichten hat. Der Preis wird jährlich neu festgelegt: Für alle Lieferungen gelten die R.U.G.I.P.-Bedingungen.

3.4. Partijen zijn het erover eens dat voormeld artikellid op zichzelf een geldig arbitragebeding bevat, nu in artikel 31 van de toepasselijke RUCIP-voorwaarden (versie voor het jaar 2000) - voor zover van belang - is bepaald: Alle geschillen voortvloeiende uit contracten

die zijn afgesloten tussen contracten, die naar deze RUCIP-handelsvoorwaarden verwijzen, alsmede uit alle aanvullingen op deze contracten, zullen definitief door arbitrage worden beslecht volgens de bepalingen vastgesteld in het Arbitragereglement van het Europees Comité, dat als bijlage aan deze handelsvoorwaarden is toegevoegd. Partijen verschillen echter van mening over de reikwijdte van het arbitrage beding. Stet stelt zich op het standpunt dat het arbitragebeding ziet op alle geschillen voortvloeiend uit de overeenkomst, terwijl Firlbeck zich daartegenover op het standpunt stelt dat het arbitragebeding uitsluitend ziet op geschillen met betrekking tot de levering van (poot)aardappelen.

3.5. De overeenkomst tussen partijen omvat niet alleen een licentie aan Stet met betrekking tot de aardappel EXQUISA, maar omvat ook alle elementen die behoren bij een exclusieve distributieovereenkomst. Daarnaast is in de overeenkomst, in artikel 3 lid 4 een regeling opgenomen voor leveringen van uitgangsmateriaal van Firlbeck aan Stet. Deze leveringen vallen onder de RUCIP-voorwaarden en het daarin opgenomen arbitragebeding.

3.6. Stet wil deze arbitrageregeling oprekken tot de gehele overeenkomst. Naar oordeel van de rechtbank is die uitleg onjuist. Voor de overeenkomst als geheel zijn partijen in artikel 9 een afzonderlijke geschillenregeling overeengekomen, waarbij partijen kennelijk voor ogen stond dat geschillen door arbitrage zou worden beslecht. Partijen hebben hieraan evenwel geen uitvoering gegeven doordat zij anders dan voorzien in de overeenkomst geen arbitraal forum en reglement hebben aangewezen. De bepaling met betrekking tot de geschillenregeling is daarmee krachteloos geworden.

3.7. Gegeven de betwisting van de arbitrale bevoegdheid door Firlbeck is dan ook onaannemelijk dat RUCIP arbiters zich bevoegd zullen achten de overeenkomst als geheel te beoordelen. Deze rechtbank blijft daarom bevoegd volgens de gewone rechtsmachtregels, in dit geval - waar Firlbeck de handhaving van haar kwekersrecht tot primaire inzet van de procedure heeft gemaakt - zijn dat de regels van artikel 101 e.v. Verordening inzake het communautair kwekersrecht.

3.8. Stet zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van het incident. Nu partijen in het incident geen kostenopgave conform de Handhavingsrichtlijn hebben gedaan, zullen de kosten worden bepaald aan de hand van het liquidatietarief.

4. De beslissing

De rechtbank

in het incident

4.1. wijst het gevorderde af,

4.2. veroordeelt Stet in de kosten van het incident, aan de zijde van Firlbeck tot op heden begroot op EUR 452,- aan salaris van de procureur;

in de hoofdzaak

4.3. bepaalt dat de zaak weer op de rol zal komen van woensdag 18 april 2007 voor conclusie van antwoord.